

KONINKLIJKE ACADEMIE
VOOR GENEESKUNDE VAN BELGIË

Paleis der Academiën
HERTOGSSTRAAT 1 – 1000 BRUSSEL
Tel. 02/550 23 00 Fax 02/550 23 13
E-mail: academiegeneeskunde@vlaanderen.be
Website: www.academiegeneeskunde.be

VOORSTEL

van aangepaste handleiding voor het voorschrijven van geneesmiddelen ten behoeve van de vroedvrouwen en als aanvulling op de lijst met geneesmiddelen waarvoor een voorschrift vereist is*

1. Geneesmiddelen in het kader van een normale zwangerschap

Foliumzuur: aangewezen vanaf 8 weken vóór de conceptie (ter gelegenheid van de preconceptionele raadpleging) tot 10 weken na de laatste menstruatie aan een dosis van 0,4 mg/dag voor de primaire preventie van neuraalbuisdefecten. Soms wordt 0,8 mg aangeraden bij tweelingszwangerschap en bij obesitas (BMI > 30). Ingeval er dergelijke antecedenten zijn in de familie of indien de moeder anti-epileptica moet nemen, is een dagelijkse dosis van 4 mg noodzakelijk (bij behandeling met anti-epileptica gedurende de ganse zwangerschap).

De vitamine- en mineralencomplexen worden vrij verkocht. Er zijn geen dwingende indicaties voor een dergelijke vitaminetherapie, maar tijdens de zwangerschap moeten bepaalde regels worden nageleefd:

- Vermijden van een overdosering van vitamine A, die bij een dagelijkse dosis van meer dan 10.000 U.I. of 3 mg teratogeen kan zijn;
- Vermijden van een overdosering van vitamine D, die kan een intoxicatie door hypercalcemie veroorzaken.

Antacida in zuigtabletten in geval van maaglast.

Metoclopramide is een antiëmeticum in tabletten van 10 mg of in siroop à 5 mg/5 ml. De dagelijkse dosis bedraagt 30 à 60 mg.

Paracetamol is pijnstillend en koortswerend en is tijdens de zwangerschap de eerste keus. De dagelijkse dosis bedraagt 0,5g à 2g.

Een contactlaxativum of lactulose mag worden gebruikt of minilavementen. In de eerste plaats dient men aan te raden veel te drinken en vezelrijk voedsel te eten.

Nitrofurantoine aan 50 mg in tabletten mag als eerste keus worden voorgeschreven, wanneer in prenatale consultatie een asymptomatische urinaire infectie wordt gedetecteerd. Dit voorschrift mag enkel door de vroedvrouw worden afgeleverd indien ze tegelijk een urinecultuur en een antibiogram aanvraagt en voor de opvolging een medisch advies laat geven.

De crèmes en zepillen voor de lokale behandeling van vulvovaginitis mogen worden voorgeschreven. Maar het is nodig dat het onderscheid kan gemaakt worden tussen een mycotische infectie en een infectie met anaërobe kiemen (klinisch onderzoek, uitstrijkje, cultuur...).

---

* Het advies werd voorbereid door een bijzondere commissie samengesteld uit de academieleden M. Temmerman, M. Bogaert, M. Thiery, F.A. Van Assche, B. Himpens, W. Stevens, A. Van Steirteghem, I. Vergote en J. Denekens.

De vaste commissie voor de uitoefening van de adviesbevoegdheid van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, samengesteld uit de academieleden G. De Backer (voorzitter), B. Himpens (algemeen secretaris), M. Ieven, W. Stevens, A. Van Steirteghem, S. Scharpé, M. Temmerman, G. Laureys, J. Denekens, A. de Kruif, L. Maes en D. Declerck, keurde het advies goed ter vergadering van 19 april 2008.

Publicatie: Jaarboek en Verslagen van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, 70 (2008), pp. 208-212.

2. Geneesmiddelen nodig tijdens de arbeid en de bevalling

Oxytocine, een middel om contracties uit te lokken of te ondersteunen is verpakt in ampullen van 10 IE, op te lossen in 1 liter glucose. Dit wordt per infuus toegediend in een dosis van 2 à 8 druppels/minuut, progressief opgedreven volgens de behoefte. Een dosis van 5 à 10 IE wordt intramusculair of intraveneus toegediend tijdens het post-partum om uterusatonie te voorkomen.

Lidocaïnehydrochloride aan 1 of 2 % (10 à 20 ml) of mepivacaïne chloorhydraat aan 1 % (8 à 12 ml), met adrenaline, zijn aangewezen om een perineum te verdoven voor een episiotomie of voor een hechting.

Fytomenadion (of vitamine K1) pediatrische ampul moet worden toegediend bij alle pasgeborenen. In principe gebeurt dit oraal.

Anti-Rho immunoglobuline (D) ampul voor IM gebruik, is aangewezen om bij resusnegatieve moeders iso-immunisatie te voorkomen. Er zijn 3 toedieningsschema's: ofwel aan alle resusnegatieve moeders tussen de 29ste en de 34ste week, ofwel enkel bij de moeders die zijn bevallen van een resuspositief kind of bij mors in utero.

Cabergoline en bromocriptine remmen de prolactinesecretie. Zij worden gebruikt om de lactatie af te remmen. Bromocriptine: 2 x p.d. 2,5 mg gedurende 2 weken, of 2 x p.d. 2,5 mg gedurende 1 week, gevolgd door 2,5 mg p.d. 's avonds gedurende 2 weken. Cabergoline: 0,25 mg om de 12 uur gedurende 2 dagen.

3. Geneesmiddelen gebruikt tijdens het post-partum

Methylergometrine maleaat in orale druppels van 0,25 mg/ml als oxytocicum voor involutie van de uterus.

Paracetamol als pijnstillers.

Misoprostol rectaal ter behandeling van postpartumbloedingen.

4. Inhoud van de urgentietas van de vroedvrouw buiten het ziekenhuis

- Medische zuurstof en toedieningsmaterieel
- Infusen:
  - Oplossing van natriumbicarbonaat
  - Oplossing van natriumchloride
  - Oplossing van natriumgluconaat
  - Glucose 5%
  - Glucose 30%
  - Ionische oplossingen
- Steriele kompressen, verbanden...enz.
- Adrenaline IM, IV en endotracheaal in ampullen van 300 µg voor de reanimatie van de pasgeborene (2 ampullen in stock).
- Misoprostol: synthetische versie van prostaglandine E₂, bruikbaar in tabletten oraal en rectaal voor het onder controle krijgen van een bloeding tijdens het post-partum (1 doos).
- Ampul IM met carboprost, gebruikt voor de behandeling van post-partum bloedingen (2 ampullen stock).

Motivatie/Evidentie om bepaalde medicaties weg te laten of te amenderen

1. Geneesmiddelen in het kader van een normale zwangerschap

- Gecombineerd vaccin weglaten gezien vaccins op basis van levende virussen niet kunnen worden gebruikt tijdens de zwangerschap tenzij tussenkomst van een arts.
- Foliumzuur: enkel 0,4 of 0,8 mg. In geval van antecedenten van neuraal-buis defecten of bij verhoogd risico (bv anti-epileptica), is een dagelijkse dosis van 4 mg noodzakelijk maar dit is geen fysiologische zwangerschap meer en vereist tussenkomst van een arts.
- Ijzer per os dient niet voorgeschreven te worden: een fysiologische dilutie- 'anemie' tijdens de zwangerschap dient niet behandeld te worden, en in geval van anemie dient verwezen te worden naar een arts. Wel is een paragraaf bijgevoegd ivm gebruik van vitamines en mineralen gezien dit veel gebruikt wordt tijdens de zwangerschap.
- De opmerking ivm Alzheimer bij antacida die aluminium bevatten is niet relevant in deze materie.
- Pyridoxine als anti-emeticum kan beter vervangen worden door metoclopramide.
- Dextromethorfan tijdens de zwangerschap is niet bewezen nuttig; geen evidentie, dus stellen we voor het weg te laten.
- Het nut van venotrope middelen tijdens de zwangerschap is niet bewezen, geen evidentie, dus stellen we voor het weg te laten.
- Gemicroniseerd progesteron werd weggelaten gezien er weinig evidentie is die het nut ervan tijdens de zwangerschap aantoont. De indicatie hiervan dient door de arts bepaald te worden.

2. Geneesmiddelen nodig tijdens arbeid en bevalling

- Lidocainehydrochloride werd weggelaten gezien geopteerd wordt voor mepivacaine
- Lidocaine in spray is niet bewezen nuttig; geen evidentie, dus stellen we voor het weg te laten.
- Oogwater en antiseptische oogzalf hebben geen plaats meer in het huidig obstetrisch gebeuren. Werd vroeger gebruikt ter preventie van ophthalmia neonatorum wat vrijwel niet meer voorkomt.
- Vitamine K dient door de vroedvrouw enkel per os te worden toegediend. IM- of IV-toediening gebeurt pas bij onmogelijkheid van orale toediening. Gebruik bij vroegtijdige geboorte of aan baby's van wie de moeders tijdens de zwangerschap behandeld zijn geweest met anti-epileptische middelen, dient in het ziekenhuis te gebeuren.
- Als prolactine inhibitor post-partum hebben we naast cabergoline ook bromocryptine gevoegd gezien meer gebruikt in bepaalde regio's.
- De paragraaf over buthyl bromide valt weg gezien niet bewezen nuttig.
- De paragraaf over Penicilline G voor preventie van early-onset group B streptococci infectie bij de neonat valt weg gezien GBS positieve moeders beter in het ziekenhuis gaan bevallen onder leiding van een arts.

3. Geneesmiddelen gebruikt tijdens het post-partum

- Enkel methylergometrine maleaat en paracetamol werden weerhouden.
- Contraceptie wordt best door een arts opgestart.
- De indicatie van fluconazol in deze materie is niet bewezen.

4. Inhoud urgentietas van vroedvrouw buiten het ziekenhuis

- Betamethasone acetaat is bedoeld voor longrijping van de foetus bij dreigende vroeggeboorte; dit behoort tot het terrein van de pathologie en dient naar een arts/ziekenhuis verwezen te worden.
- Ritodrine chloorhydraat heeft geen plaats in het tocolytisch beleid. Bij dreigende vroeggeboorte dient patiënte verwezen te worden.
- Penicilline: deze paragraaf werd ook weerhouden gezien GBS dragerschap een indicatie is voor een ziekenhuis bevalling.